

Katarakt

Före och efter din
gråstarrsoperation

Katarakt

Katarakt, eller grå starr, är en ögonsjukdom där ögats lins har blivit grumlig och ogenomskinlig. Sjukdomen leder till försämrad syn och uppkommer oftast hos äldre människor. Katarakt går att behandla genom en operation där den grumliga linsen byts ut mot en genomskinlig konstgjord lins. Varje år utförs närmare 130 000 gråstarrsoperationer i Sverige.

Ögats lins sitter bakom iris (regnbågshinnan) och har till uppgift att bryta ljuset som kommer in i ögat. Detta för att fokus ska hamna rätt på näthinnan och du kan få en skarp bild av det du tittar på. Linsen ska vara klar och genomskinlig, men vid katarakt har linsen istället blivit grumlig. Detta medför försämrad syn med oskarpa konturer och urvattnade färger.

Orsaker till katarakt

Linsen består till största del av vatten och protein. Proteinet är arrangerat på ett väldigt precist sätt som håller linsen klar och låter ljuset passera. Vid katarakt har proteinet klumpat ihop sig (denaturering) så att linsen mister sin klarhet.

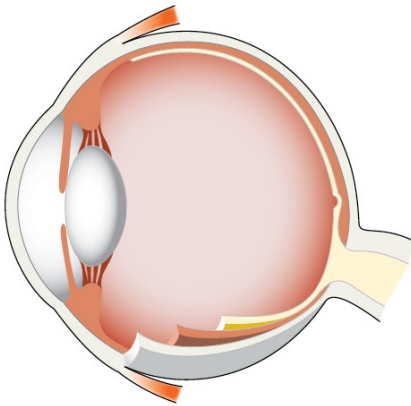
Katarakt drabbar vanligen äldre människor, men förekommer också hos yngre personer. Orsakerna till varför en person drabbas av katarakt är inte helt klarlagda. Sjukdomen har dock visat sig vara vanligare bland människor med vissa sjukdomar, som till exempel diabetes. Långvarig kortinsonbehandling, rökning och exponering av solljus tros också vara bidragande orsaker till katarakt.

Symptom på katarakt

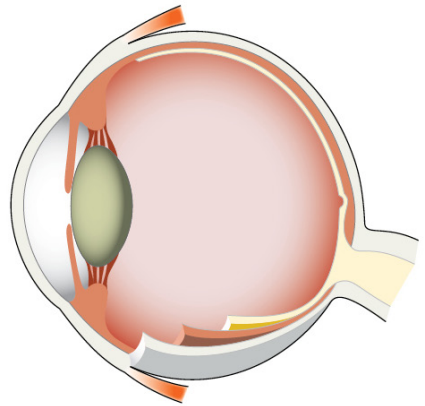
Katarakt gör inte ont, men det försämrar synen på sikt. Vanliga symptom vid grå starr är att du ser suddigare med svagare konturer. Färger kan också bli urvattnade och se mer gulbruna ut. Mörkerseendet kan försämrans och du kan också bli känslig för starkt ljus. Försämringen av synen sker gradvis i takt med att linsen blir mer och mer ogenomskinlig. Förloppet kan ta månader eller ibland flera år.

Behandling av katarakt

Grå starr går att behandla genom en operation där den grumliga linsen ersätts med en genomskinlig konstgjord lins. Den nya linsen kan sedan sitta kvar hela livet. Operationen tar cirka 15 minuter per öga och är smärtfri. Kataraktoperation är den vanligaste operationsmetoden i världen, och varje år genomförs miljontals gråstarrsoperationer världen över, och i Sverige omkring 130 000 årligen.

Friskt öga

Katarakt

Före din operation

Kvällen före operationen

Kvällen före operationen ska du duscha och tvätta håret och hela kroppen med tvål och schampo. Ta även bort eventuellt nagellack.

Smink och parfym

På operationsdagen ska du inte använda makeup eller färgad ansiktskräm. Undvik parfym eller andra starka dofter.

Frukost, medicin och ögondroppar

Ät frukost och ta eventuella mediciner och ögondroppar som vanligt.

Operation på eftermiddagen

Om din operationstid är på eftermiddagen kan du äta under dagen.

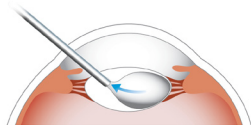
Transport

Kör inte bil till och från kliniken, utan ordna gärna med skjuts och hämtning eller åk allmänna kommunikationer.

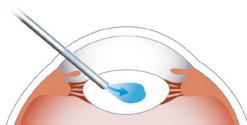
Under din operation

Inför operationen kommer du att få pupillvidgande ögondroppar och lokalbedövning. Ingreppet är helt smärtfritt och de flesta upplever inga obehag alls. Om du känner oro inför operationen kan du få lugnande medel.

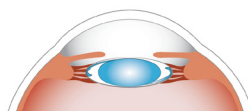
Under operationen hålls ditt öga öppet av en hållare så att du inte kan blinka. Först tas den grumliga linsen ut med hjälp av fina kirurgiska instrument, och i linskapseln placeras sedan den nya linsen. Det är ett snabbt ingrepp som tar ungefär 15 minuter per öga. Med eventuell väntetid, förberedelser, samt vila efteråt, kan du uppskatta att besöket på kliniken tar cirka 1 ½ - 2 timmar.

Den grumliga linsen
tas ut

Den nya linsen
sätts in

Den nya linsen är
på plats

Efter din operation

Du får recept på ögondroppar som du ska använda dagligen under de närmsta veckorna efter operationen, för att motverka inflammation och hämma irritation i ögat. Du kan uppleva dimsyn och rörliga prickar/streck i synfältet, samt grusighet och skavkänsla i ögat. Detta förbättras successivt för varje dag som går, och i takt med detta blir synen klarare. Ökad ljuskänslighet förekommer också, vilket kan dämpas med ett par solglasögon. De flesta som arbetar kan gå till jobbet redan dagen efter operationen. Vardagliga aktiviteter som att promenera, laga mat eller gå i trappor är inga problem, men undvik fysiskt krävande aktiviteter de första 2-3 veckorna.

Viktigt att tänka på:

- ✓ Var noga med hygien och tvätta händerna ofta.
- ✓ Förvara inte droppflaskorna i badrummet.
- ✓ Om båda ögonen opererats vid samma tillfälle, använd separata flaskor för höger och vänster öga.
- ✓ Undvik dammiga och smutsiga miljöer.
- ✓ Undvik att få tvål eller schampo i ögonen när du duschar.
- ✓ Använd en ren handduk och torka försiktigt runt ögat efter att du tvättat ansiktet eller duschat

Under de två första veckorna är det särskilt viktigt att du:

- ✓ Inte gnuggar eller trycker på ögat.
- ✓ Inte bastar eller badar i havet/sjön eller i klorerat vatten.
- ✓ Inte använder någon ögonmakeup. Ersätt sedan din gamla ögonmakeup med ny.

Efterkontroll

Innan du går hem på operationsdagen kan du få en tid för efterkontroll. Detta sker oftast några veckor efter operationen, men efterkontrollerna anpassas individuellt efter behov. Tidigast 6-8 veckor efter operationen kan du gå till optikern för utprovning av glasögon, om du inte valt att bli glasögonfri i samband med din operation.

” Det är värt så mycket att slippa glasögon. Även om man är gammal är det värt mycket privat och även i jobbet.

Suzanne Reuter fick hos sin optiker veta att hon hade grå starr och fick därför en remiss till Bergman Clinics. Efter en bedömning fick Suzanne en tid inbokad för en gråstarrsoperation. Hon valde att uppgradera sina linser till multifokala linser så att hennes synfel också skulle korrigeras. På operationsdagen kände sig Suzanne inte det minsta nervös då hon fått massor med information innan. Båda ögonen opererades vid samma tillfälle, det tog 10 minuter per öga och var helt smärtfritt.

Operationen tog bort grå starren, och korrigerade även hennes synfel - ålderssynthet och astigmatism som har gjort att hon slipper glasögon helt och hållet. Livet efter operationen är enkelt, när det snöar eller regnar slipper hon immiga och blöta glasögon. Hon kan också arbeta i trädgården och gå promenader utan att bli störd av glasögon. Suzanne är så nöjd.

Suzanne Reuter
Skådespelerska

Behandlingsmetod:
Gråstarrsoperation

Komplikationer

Allvarliga komplikationer vid en gråstarrsoperation är ovanliga, men som vid alla kirurgiska ingrepp finns det vissa risker. Det är viktigt att du kontaktar oss omgående om du misstänker att något är fel. Om kliniken, vid akuta besvär, är stängd kontaktar du sjukvårdsupplysningen på nummer 1177. Risker som finns i samband med en gråstarrsoperation är:

Infektion: Drabbar 1 av 5000. Kontakta oss direkt om du upplever symptom som värk i ögat (i synnerhet om värken kombineras med försämrad syn), om ögat blir rött och/eller kladdigt av var. Infektion behandlas med antibiotika och behöver inte leda till någon bestående synnedsättning om den behandlas i tid.

Näthinneavlossning: Risken för näthinneavlossning är större om du är närsynt. Kontakta oss direkt om du upplever symptom som skuggor i synfältet, som en mörk ridå åt sidorna eller i synfältets över- och underkant. En plötslig synförsämring kan också vara ett symptom på näthinneavlossning.

Svullnad på gula fläcken: Kan uppstå flera veckor efter operationen och ter sig oftast som en gradvis synförsämring. Kontakta kliniken för rådgivning, extra droppbehandling kan bli aktuell.

Glaskroppsgrumlingar: Rörliga strukturer (prickar, trådar, streck) i synfältet. Tillståndet är oftast ofarligt, men ett plötsligt tilltagande av glaskroppsgrumlingar bör undersökas av ögonläkare, i synnerhet om dessa kombineras med ljusblixtar i synfältet.

Efterstarr: En tilltagande dimsyn månader, eller år, efter gråstarrsoperationen kan bero på så kallad efterstarr. Detta är en tillväxt av celler i linskapseln, och behandlas med en snabb och smärtfri laserbehandling på kliniken. Kontakta kliniken för rådgivning om du misstänker efterstarr.

BERGMAN
CLINICS

bergmanclinics.se